

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кафедра публічного управління та
менеджменту природоохоронної
діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: Проблеми та перспективи розвитку сучасного підприємства

Виконав студент 4 року навчання
групи У-41
спеціальності 073 «Менеджмент»,
Азізлі Тахір Захір огли

Керівник к.е.н., доц.
Тюлькіна Катерина Олександрівна

Рецензент, к.е.н., доцент ОДАБА
Камбур Ольга Леонідівна

Одеса 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук, управління та адміністрування
Кафедра публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

_____ **Павленко**

О.П.

“19” квітня 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРУ

студенту _____ Азізлі Тахіру Захір огли _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Проблеми та перспективи розвитку сучасного підприємства
керівник роботи Тюлькіна Катерина Олександрівна, к.е.н., доц.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ ” _____ 2021 року № _____

2. Строк подання студентом роботи 07 червня 2021 року

3. Вихідні дані до роботи статистичні дані, періодичні видання, наукові статті, відкриті дані онлайн-системи Youcontrol

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

1. Теоретичні основи антикризового управління підприємством _____

2. Аналіз ринкового середовища та фінансового стану будівельного підприємства _____

3. Пропозиції щодо стабілізації розвитку ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС» _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Рис.1. Класифікація фінансових криз. Рис.2. Процес антикризового фінансового управління підприємством. Рис.3. Діагностування кризового стану підприємства.

Рис.4. Види будівельної продукції у 2020 р. Рис.5. Активність на ринку житла. Рис.6.

Динаміка зміни індексу цін на первинному ринку житла в Україні за останні роки.

Рис.7. Індекс MarketScore ПП ВКФ «Мікромегас». Табл.1. Звіт про фінансові результати. Табл.2. Коефіцієнти рентабельності. Табл.3. Оцінка ймовірності

банкрутства ПП ВКФ «Мікромегас». Табл.5. Заходи по стабілізації розвитку ПП ВКФ «Мікромегас». Табл.6. Прогноз результатів заходів по стабілізації розвитку ПП ВКФ

«Мікромегас»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 19 квітня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	19.04-24.04.21	76	добре
2.	Робота на розділом 1 «Теоретичні основи антикризового управління підприємством»	25.04-07.05.21	76	добре
3.	Робота на розділом 2 «Аналіз ринкового середовища та фінансового стану будівельного підприємства»	08.05-19.05.21	76	добре
4.	Рубіжна атестація	11.05-15.05.21	76	добре
5.	Робота на розділом 3 «Пропозиції щодо стабілізації розвитку ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС»	20.05-03.06.21	76	добре
6.	Оформлення роботи	04.06-06.06.21	76	добре
7.	Здача роботи на кафедрі	07.06.21		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		76	добре

Студент Азізлі Т.З.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи Тюлькіна К.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1. Теоретичні основи антикризового управління підприємством.....	9
1.1. Сутність та класифікація фінансової кризи підприємства.....	9
1.2. Політика антикризового фінансового управління.....	12
1.3. Діагностування кризового стану підприємства.....	20
2. Аналіз ринкового середовища та фінансового стану будівельного підприємства.....	27
2.1. Аналіз стану будівельної галузі та ринку нерухомості в Україні	27
2.2. Характеристика підприємства ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС» та його ринкової потужності	35
2.3. Оцінка фінансового стану та ймовірності банкрутства ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС».....	41
3. Пропозиції щодо стабілізації розвитку ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС».....	49
3.1. Створення нового напрямку діяльності фірми - ремонтно-оздоблювальні роботи	49
3.2. Реалізація надлишкових запасів.....	53
3.3. Прогнозні результати діяльності ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС»....	55
Висновки	58
Список використаних джерел	62

ВСТУП

Актуальність теми. Негативні наслідки світової фінансової та економічної кризи призвели до загострення проблеми банкрутства, яка стала однією з найбільш актуальних для України та інших країн світу. Тривалий процес адаптації до ринкових умов господарювання, нестабільність економіки і законодавства, дефіцит інвестиційних ресурсів призводять до того, що значна кількість підприємств опиняються у кризовому стані, який здебільшого випадків закінчується банкрутством.

Основним засобом виживання вітчизняних товаровиробників у таких умовах є розроблення та впровадження ефективного механізму антикризового управління, важливе місце у якому займає діагностика поточного стану справ. В умовах нестабільного зовнішнього середовища перед підприємством постає завдання проведення постійного моніторингу діяльності, виявлення та оцінки можливих напрямків розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значна кількість публікацій, як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-економістів, була присвячена питанню сутності, різноманітних методів та організації процесу діагностики банкрутства, а саме: А. Альтмана, Л. Лігоненко, Р. Ліса, О. Терещенко, Ю. Терлецької, Я. Фоміна, Л. Шаблістої, З. Шершньової та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є розгляд проблем та перспектив розвитку сучасного підприємства.

Завданнями кваліфікаційної роботи є:

- розгляд теоретичних основ антикризового управління підприємством;
- аналіз ринкового середовища та фінансового стану будівельного підприємства;
- розробка пропозицій щодо стабілізації розвитку ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС».

Об'єктом дослідження є виробничо-господарська діяльність будівельного підприємства ПП ВКФ «Мікромегас».

Предметом дослідження є фінансовий стан будівельного підприємства ПП ВКФ «Мікромегас».

Вихідні дані. Були використані законодавчі та нормативні документи, статистичні дані, періодичні видання, наукові статті, установчі та звітні документи будівельного підприємства ПП ВКФ «Мікромегас», відкриті дані онлайн-системи Youcontrol.

У процесі дослідження було використано ряд методів – методи порівняння, системно-структурного аналізу, описово-аналітичний метод, метод аналізу та синтезу.

ВИСНОВКИ

Кризові ситуації в діяльності будь-якої соціально-економічної системи, у тому числі і підприємства, є об'єктивними явищами. Під фінансовою кризою розуміють одну з найбільш серйозних форм порушення його фінансової рівноваги, яка відображає циклічно виникаючі протягом його життєвого циклу під впливом різноманітних факторів протиріччя між фактичним станом його фінансового потенціалу та необхідним обсягом фінансових потреб, що несе найбільш небезпечні потенційні загрози його функціонуванню.

Фінансові кризи підприємства класифікуються по наступним основним ознакам: за джерелами генерування; за масштабами охоплення; за структурними формами; за ступенем впливу на фінансову діяльність; за періодом протікання; по можливостях розв'язання; за наслідками.

Запобігання фінансової кризи підприємства, ефективне її подолання і ліквідація негативних наслідків забезпечується в процесі особливої системи фінансового менеджменту, яка отримала назву «антикризового фінансового управління підприємством».

Антикризове фінансове управління є системою принципів і методів розробки і реалізації комплексу спеціальних управлінських рішень, направлених на запобігання і подолання фінансових криз підприємства, а також мінімізацію їх негативних фінансових наслідків.

Головною метою антикризового фінансового управління є відновлення фінансової рівноваги підприємства і мінімізація розмірів зниження його ринкової вартості, що викликаються фінансовими кризами.

Процес антикризового фінансового управління підприємством будується по наступних основних етапах:

1. Здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення симптомів фінансової кризи.

2. Розробка системи профілактичних заходів щодо запобігання фінансовій кризі при діагностуванні передкризового фінансового стану підприємства.

3. Ідентифікація параметрів фінансової кризи при діагностуванні його настання.

4. Дослідження чинників, що зумовили виникнення фінансової кризи підприємства і що генерують загрозу її подальшого поглиблення.

5. Оцінка потенційних фінансових можливостей підприємства щодо подолання фінансової кризи.

6. Вибір напрямів механізмів фінансової стабілізації підприємства, адекватних масштабам його кризового фінансового стану.

7. Розробка і реалізація комплексної програми виведення підприємства з фінансової кризи.

8. Контроль реалізації програми виведення підприємства з фінансової кризи.

9. Розробка та реалізація заходів щодо усунення підприємством негативних наслідків фінансової кризи.

Порівняння елементних фінансових показників з їхніми нормативами дає досить розпливчасту характеристику фінансового становища підприємства. Доцільно за допомогою агрегування елементних фінансових показників розраховувати узагальнений показник як критерій оцінки фінансового становища підприємства для різних груп користувачів. Такими показниками можуть виступати коефіцієнт Бівера, модель Альтмана, коефіцієнт фінансування важколіквідних активів та індикатор FinScore.

Будівельна галузь є однією з найважливіших галузей національного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання країни.

Порівняно з 2010 роком, у 2020 році всі показники розвитку будівельної галузі зросли. Виключення складає частка доданої вартості будівництва у ВВП, яка зменшилась з 3,28% до 2,87%.

Щодо обсягів виконаних будівельних робіт за видами будівельної діяльності, то найвищі темпи зростання у 2020 році відносно 2010 року спостерігаються в будівництві житлових споруд.

В 2019 році кількість суб'єктів господарювання в будівництві складала 56855, або 2,9% від загальної кількості.

У 2019 році операційна діяльності підприємств будівництва була ефективна, рівень рентабельності склав 4,6%. Фінансовий результат до оподаткування в 2019 році був позитивним у розмірі 13,6 млрд.грн. До прибуткових відносилось 73,5% будівельних підприємств, а до збиткових – відповідно 26,5% підприємств даної галузі.

Після стрімкого падіння в II кварталі 2020 року майже на третину в річному вимірі попит на нерухомість почав поволі зростати. У III кварталі 2020 року вже було укладено на 2,8% більше угод купівлі-продажу житла, ніж рік тому – відкладений попит поступово реалізується.

Ціни на житло і далі стабільно зростають, про що свідчить індекс цін на житло. Збільшення вартості житла цього року було передусім обумовлене зростанням цін на будматеріали: на 5,3% р/р на кінець вересня. Крім того, свою роль відіграли поживлення іпотечного кредитування та зростання рівня заощаджень населення в умовах кризи. Також ріст цін певною мірою пояснюється помітним зниженням ставок за депозитами, що є альтернативним напрямом для інвестування в житло.

За перше півріччя 2020 року в Києві було офіційно введено в експлуатацію майже вдвічі менше житла в багатоквартирних будинках, ніж рік тому. Це передусім пов'язано з ускладненням процесу отримання сертифіката про введення в експлуатацію через складну та тривалу реформу ДАБІ. Житлові площі, на будівництво яких видано дозволи, теж помітно скоротилися: більш ніж на третину в Україні та майже в сім разів у Києві.

Первинний ринок нерухомості залишається неврегульованим та непрозорим, це створює ризики як для приватних інвесторів, так і для банків-кредиторів.

За рахунок іпотеки на сьогодні фінансується менше 5% угод з купівлі житла. Тож потенціал зростання іпотечного кредитування суттєвий.

При проведенні ринкового скорингу ПП ВКФ «МІКРОМЕГАС», було визначено, що підприємство в 2016-2020 роках відноситься до компаній з високим рівнем ринкової потужності (категорія А).

В результаті аналізу фінансових результатів зробити висновок, що в 2020 році підприємство підвищило чистий дохід та собівартість реалізованої продукції. Але розмір чистого прибутку підприємства значно знизився (зі 886 тис.грн. до 98 тис.грн.). Це насамперед пов'язано з появою в звітному періоді втрат від участі в капіталі.

Практично за всіма напрямками ефективність діяльності підприємства є низькою. Виключенням є валова рентабельність продажів.

При аналізі показників Бівера можна зробити висновки, що за всіма показниками, крім коефіцієнта поточної ліквідності підприємство попадає в категорію «1 рік до банкрутства». Аналіз моделі Альтмана та коефіцієнта фінансування важколіквідних активів дають аналогічну характеристику досліджуваного підприємства. За індексом FinScore у 2020 році підприємство відноситься до рівня С (задовільний рівень фінансової стійкості).

Для стабілізації розвитку підприємства були обрані два напрямки:

- 1) Створення нового напрямку діяльності фірми - ремонтно-оздоблювальні роботи.
- 2) Реалізація надлишкових запасів.

Слід зазначити економічну доцільність застосування даних заходів:

- чистий дохід від реалізації продукції виріс на 5656 тис.грн.;
- чистий прибуток підвищився на 6986 тис.грн.

Отже, всі запропоновані заходи дозволять поліпшити результати діяльності будівельного підприємства та будуть сприяти стабілізації його розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни]. / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. - 3-те вид., виправл. і доп. - К. : Знання-Прес, 2009. - 299 с.
2. ASIS International, "Organizational Resilience: Security, Preparedness, and Continuity Management Systems-Requirements with Guidance for Use, ASIS SPC.1-2009, American National Standard", 2009.
3. Уткин Э.А. Антикризисное управление. – М.: Тандем; ЭКМОС, 1997. – 400с. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д.Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 6-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
4. Базаров Г.З., Беляев С.Г., Белых Л.П. и др. Теория и практика антикризисного управления: Учебник для ВУЗов / Под ред. С.Г. Беляева, В.И. Кошкина. – М.: Закон и право; ЮНИТИ, 1996. – 468с.
5. Антикризисный менеджмент / Под. ред. А.Г. Грязновой. – М: Тандем; ЭКМОС, 1999. – 368с.
6. Shrivastava, P. Mitroff, I.I., Miller, D. and A. Miglani, " Understanding industrial crises".Journal of Management Studies, 1988, 25, 4, 285-304.
7. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
8. Кукурудза Л.О. Банкрутство: причини, наслідки, організація протидії. // Вісник КДТЕУ.1998.№1.с.91-101.
9. И.А.Бланк. Стратегия и тактика управления финансами. – Киев, МП «ИТЕМ лтд», СП «АДЕФ-Украина», 1996 –534 с.
10. Сидяга Б. В. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. // Галицький економічний вісник. 2009. № 2.с.80-83.
11. Рішення для бізнесу YouControl. – Режим доступу до ресурсу: <https://youcontrol.com.ua/>

12. Рогожин П. С. Економіка будівельних організацій / П. С. Рогожин, А. Ф. Гойко. – Київ: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 449 с.
13. Статистична інформація [Електронний ресурс] // Держкомстат України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Річний звіт 2020 [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2020.pdf?v=4
15. Динаміка цін на нерухомість [Електронний ресурс] // Мінфін. – 2020. – Режим доступу до ресурсу <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/houseprice/>
16. Бази даних [Електронний ресурс] // Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA) – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/>.
17. Микромегас [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://micromegas.com.ua>.
18. Аналітична система YouControl [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://youcontrol.com.ua/>.
19. Основи будівельної справи. – URL: <http://bibliograph.com.ua/spravochnik-35/32.htm>